

Plus minus quingentis passibus ab ostio fluminis hujus, qua Solem occidentem respicit, optimi eruuntur Carbones, quibus utuntur in salinis, ad coquendum salem, qui non solum Sutherlandia, & finitimis Provinciis inservit, sed etiam in Angliam, aliasque Regiones transvehitur.

Latomia.

Montes marmoris.

Ferri fodine.

Haud procul à Carbonaria ad occasum est Latomia; ex qua Tophi in alias Regni partes devehuntur. Montes etiam candidi marmoris varii, in hac Provincia reperiuntur. Non procul à *Golspimoir*, lapides inveniuntur, ex quibus fit calx, in usum ædificiorum. Hic etiam in variis locis ferri fodinae sunt; ubi præstantissimum conficitur ferrum. In tota Regione, nulli conspiciuntur glires: & si forte huc navibus advehantur, quum primum hauserint hujus Regionis aerem, intereunt. Sed, quod incredibilius est, in *Catteenesia*, huic Provinciae contermina, nec ab eâ, vel fluvio, vel mari separata, infinita sunt glirium examina. Sutherlandia, Oceani æstuariis, & fluminibus, ita intersecta est, ut nulla urbs, villa, aut prædium in eâ sit, quæ aqua marina aut fluviali non alluatur: unde fit, ut incolis ingens supeditetur copia piscium. *Ord* est altissimus fere hujus Provinciae mons, & pene impervius. Sutherlandiam à *Catteenesia* separat. Frumen-

tum hic (imprimis hordeum) est præstantissimum: adeo, ut pluris vâniat, quam hordeum *Orcadiae*, *Catteenesiae*, aut finitimarum Regionum.

Varia sunt hic castella: præcipua vero *Dornoch*, *Dum-Robin*, primaria Comitum Sutherlandia sedes; situ, hortis & pomariis, variis floribus & arboribus refertissimis, croco optimo, fonte dulcis aquæ profundissimo, ex quadrato lapide exstructo, vivario, tribus millibus passuum in longitudinem porrecto, & cuniculis optime referto, longe commodissima.

Sunt alia quoque hic Castella plus minus viginti, ut *Skelbo*, *Skibo*, *Pronsy*, *Polrossy*, *Iuverschin*, *Cuttill*, *Eubo*, *Golspitour*, *Golspikirktroun*, *Abirfors*, *Ospisdell*, *Clyn*, *Cracork*, *Helmisdell*, *Torrishy*, *Douncrigh*, *Castell-ne-Goir*, *Durmes*, *Borne & Tong*: quorum duo ultima in Strathnavernia sunt. *Douncrigh* à quodam Paulo MacTiro exstructum fuit.

Longitudo *Sutherlandia*, ab occasu ad ortum, est circiter quinquaginta quinque millia passuum: latitudo vero, viginti duo, à Meridie ad Septentrionem: sed si includamus etiam *Strathnaverniam*, latitudo est triginta tria millia passuum, à mari australi ad Oceanum Septentrionalem. *Sutherlandia* pars *Asint* olim fuit, quam Domini de Kinnard, cum Baronia de *Skelbo*, possiderunt.

N O V A S V T H E R L A N D I Æ D E S C R I P T I O .

Nomen.

Provincia hæc olim proprie *Cattee* vocata est, incolæ *Catteeigh*, *Sutherlandia* vox recentior est. Antiquitus vero *Cattee* nomine, non solum hæc provincia, sed & hodierna *Cathanesia*, *Strathnavernia*, *Edir-da-Cheulis*, & *Assynt* agnoscebantur. *Sutherlandia* vox terram australem significat.

Limites.

Dividitur à *Cathanesia*, quam ad boream & ortum æstivum habet, aspero monte *Ord* dicto, qui præruptis crepidinibus hic in mare procurrit, & continuatis jugis sub variis nominibus, terras occasum versus permeans, eam quoque à *Strath-Navernia* separat: ab *Assynt* tres exigui lacus, & terra de *serta* iis contigua: *Rosham* à meridie & occasu hyberno habet, interjecto eo quem descripsimus sinu, ad cujus sinus initia *Chassil* rivus limitem statuit; supra quem montana quæ *Okellum* fluvium & *Shinum* lacum interjacent, has provincias separant: cætera aperto alluuntur Oceano.

Scotia.

Regio hæc in mediterraneis crebris montibus sese attollit, qui se in multas valles frugiferas ac pascuis aptas aperiunt, unde limpidissimi decurrunt rivi aut fluvii. Valles hæc amœnis & commodissimis habitationibus frequentes, innumera & omnigenum pecorum genera alunt; Ferinæ quoque & avium sylvestrium ac domesticarum præsto est copia, ut qua vel mare vel sinum supra dictum attingit, mirum quam frugibus iisque optimis & ocyssimè maturefcentibus felix, aliarumque rerum ad bene suaviterque vivendum desideratarum nulla parcitas. Bonitatis soli indicio est, quod in hortis Comitum ad arcem *Robino-dunum*, in Oceani littore, *Crocus* feliciter crescit & maturefcit, quanquam serotina ea planta sit ac frigidum solum respuat.

Tres sunt in hoc Comitatu saltuum aut forrestarum nomine designati loci, in montanis omnes, præter alia nemora sylvasque huc illuc diffusas. Saltus hi *Diri-moir*, *Diri-chart*, & *Diri-meanach*, nominibus agnoscuntur. In iis ut & in plerisque aliis locis jucunda & co-

B b b

piofa